

СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА СРБИЈЕ У XXI ВЕКУ

КУЛТУРА

ОСНОВА ДРЖАВНОГ И НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

ЗБОРНИК РАДОВА СА СКУПА
ОДРЖАНОГ 24. И 25. XI 2016. У СРПСКОЈ АКАДЕМИЈИ НАУКА И УМЕТНОСТИ

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ, ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

За разлику од претходних скупова у оквиру циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“ који су били посвећени образовању и науци, скуп о култури представљао је посебан изазов јер је сам појам културе у великој мери флуидан, без јасно омеђених граница. Стога је овај скуп тематски био ограничен на питања културе као основе државног и националног идентитета. Упркос оваквом тематском сужавању, радови саопштени на скупу и објављени у овом зборнику представљају тек наговештаје дубине проблема са којима се суочава култура у времену цивилизацијске транзиције чији смо сведоци и учесници.

А. Костић

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

SCIENTIFIC CONFERENCES

Book CLXVI

DEPARTMENT OF SOCIAL SCIENCES

Book 39

CULTURE

**THE BASIS OF STATE'S AND
NATIONAL IDENTITY**

PROCEEDINGS FROM THE SCIENTIFIC CONFERENCE
HELD ON NOVEMBER 24th and 25th, 2016

Accepted for publication at the 9th Session of the Department of Social Sciences,
held on November 7th, 2017, after being reviewed by academician
Kosta Čavoški and corresponding member Aleksandar Kostić

EDITOR

Corresponding Member

ALEKSANDAR KOSTIĆ

BELGRADE 2017

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАУЧНИ СКУПОВИ

Књига CLXVI

ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Књига 39

КУЛТУРА

ОСНОВА ДРЖАВНОГ И
НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

ЗБОРНИК РАДОВА СА НАУЧНОГ СКУПА
ОДРЖАНОГ 24. И 25. НОВЕМБРА 2016. ГОДИНЕ

Прихваћено за објављивање на IX седници Одељења друштвених наука,
одржаној 7. новембра 2017. године, на основу реферата академика
Косте Чавошког и дописног члана Александра Костића

УРЕДНИК

дописни члан

АЛЕКСАНДАР КОСТИЋ

БЕОГРАД 2017

Издаје
Српска академија наука и уметности
Београд, Кнез Михаилова 35

Лектор и коректор
Светлана Стојковић

Припрема за штампу
Досије студио, Београд

Тираж: 400 примерака

ISBN 978-86-7025-747-4

Штампа
Colorgrafx, Београд

САДРЖАЈ

- 9 | Реч уредника
- 11 | Александар Костић: *Поводом циклуса скупова „Сиврашешки њравци развоја Србије у XXI веку“*
- 13 | Реч Владимира С. Костића, председника Српске академије наука и уметности
- 15 | Реч Владана Вукосављевића, министра културе и информисања Републике Србије: *Мојући њринцији културне њолићике у Србији*
- 23 | Бранко Кукић: *Месћо културе у дућорочним сиврашешјама државе*
- 31 | Горица Мојовић: *Законски оквири културне њолићике и начини финансирања*
- 41 | Ивана Стефановић: *Инсћићуције културе, култура инсћићуција*
- 67 | Зорица Томић: *Културна њолићика у развијеним земљама: њроблем њоређења, њроблем њерцејције*
- 77 | Иван Ивић: *Улоја образовној сисћема у очувању културне њрадиције*
- 87 | Небојша Брадић: *Креативне индустрије и њржићиће*
- 101 | Дивна Вуксановић: *Улоја медија у сиварању образаца у култури*
- 113 | Ирина Суботић: *Музеји у Србији данас – у светлу сиваћисћике*
- 129 | Вишња Кисић: *Музеј као њросћор еманићације: замисћање музеја сиврашешнице*
- 151 | Тијана Бугарски Палковљевић: *Музеји данас: Галерија Маћице српске – живи музеј*
- 169 | Предраг Пипер: *О улози националне академије у обликовању културне и језичке њолићике*
- 181 | Дарко Танасковић: *Српско културно наслеђе у докуменћима и њракси међународне заједнице*

- 193 | Милован Данојлић: *Пледаје за елиџну културу*
- 201 | Ласло Вегел: *Јуџословенски и џосџуџословенски иџенџиџеџи*
- 207 | Невена Даковић: *Иџенџиџеџеџе маџриџе: la jeunesse désaffectée и уморни раџници (Србија, 2010–2015)*
- 221 | Борислав Стојков: *Очување и развој иџенџиџеџеџа џраџа у Србији – искушење данашњеџ урбанизма*
- 249 | Бојан Ковачевић: *Моџћности креативноџ уџрављања џраџом?*
- 265 | Милена Драгићевић Шешић: *Инџиџиџуџионални и независни акџери у заједничком деловању: стџраџеџеџе јавно-џивилноџ џарџнерџџа – џледаје за ауџномију кулџуре*
- 287 | Дијана Милошевић: *Независна кулџурна сцена Србије и одлив умеџника*
- 299 | Радослав Зеленовић: *Кулџурна добра као необновљиви ресурси*

РЕЧ УРЕДНИКА

Зборник који је пред нама садржи радове саопштене на скупу под насловом „Култура: основа државног и националног идентитета“ који је одржан у Српској академији наука и уметности 24. и 25. новембра 2016. године. Скуп посвећен култури трећи је у оквиру циклуса од пет скупова под заједничким насловом „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“. Претходна два скупа била су посвећена образовању и науци, а следе скупови о економији и државном уређењу, чиме би у оквиру поменутог циклуса били обухваћени најзначајнији сегменти државе и друштва.

За разлику од претходних скупова посвећених образовању и науци, областима чији је опсег мање или више јасно одређен, култура је домен чије су границе флуидне, а видови испољавања до те мере разноврсни да је једним скупом, ма колико био амбициозно замишљен, немогуће захватити све њене аспекте. Стога је овај скуп тематски био усмерен на културу као основу државног и националног идентитета. Међутим, већ у припреми скупа се показало да је и такво сужавање фокуса недовољно да би се проблеми културе у овом контексту сагледали на систематичан и тематски хомоген начин. Недоумице су се кретале од дилеме да ли култура треба да буде у функцији промовисања државног и националног идентитета до питања у којим видовима и каквом државном политиком би она могла то да буде. Поменуте недоумице и ширина опсега који захвата појам „култура“ неизбежно су довеле до тога да је овај скуп тематски мање хомоген од претходних скупова посвећених образовању и науци. Ова хетерогеност се примећује већ површним увидом у садржај Зборника јер се питања покренута на овом скупу крећу од проблема финансирања културе до питања елите која културу ствара, од очување културне баштине до општих смерница и странпутица у културној политици Србије.

Оваква хетерогеност може бити предмет критике, али притом се мора имати у виду природа феномена који је на овом скупу размотрен. Разлике у ставовима о томе шта је култура и која је њена улога нису биле само концепцијске природе, кроз њих се понегде назирао и политички и идеолошки став што је, чини се, одувек било у већој или мањој мери инхерентно свакој расправи и разматрању проблема у култури.

Стога овај Зборник није збир сложено усмерених мишљења и предлога о томе како да се стање у култури Србије побољша и како би култура могла да буде основа државног и националног идентитета. Он је, могло би се рећи, драгоценост сведочанство о тренутку глобалне цивилизацијске транзиције чије дубине у највећој мери нисмо свесни нити је до краја разумемо, а која се одражава и на стање културе у Србији. Најзад, овај Зборник је и сведочанство о начину на који у овом тренутку културна елита у Србији види проблеме културе и њене улоге у друштву.

А. К.

РЕЧ ВЛАДИМИРА С. КОСТИЋА,
ПРЕДСЕДНИКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА
И УМЕТНОСТИ

Поштовани господине министре, поштовани чланови Српске академије наука и уметности, поштовано Председништво и остали учесници састанка који сте нам учинили част да својим учешћем што је могуће боље заокружимо ову тему. Током моје специјализације из неуропсихијатрије наш драги професор Јосиф Весел терао нас је да читамо радове антрополога. Посебно оних под утицајем Маргарет Мид. У дневнику једног истраживача, који је живео и испитивао обичаје и навике неког изгубљеног племена, не сећам се више имена, он покушава да саговорнику, да употребим ту одвратну реч „домороцу“, објасни шта је то уметност. Након извесног времена пажљивог слушања био је прекинут, готово са олакшањем у напетост пажњи коју му је поклонио „домородац“, изјавом коју парафразирам: „О, ми то немамо. Ми све радимо на најбољи могући начин.“ Ја вас видим како се мрштите на овакво редуковање појма, али мени је била дирљива прва асоцијација, изабрана након детаљне елаборације, шта је тај човек сматрао под уметношћу. Да не будем малициозан, кроз векове уметност је била тим потребнија уколико се ствари нису радиле на најбољи могући начин.

Желим да, отварајући овај скуп, са нашим чланом Александром Костићем, будем и до краја искрен. У припреми скупа нису изостала питања. Зашто ова, а не она личност? Или, знате ли да предавачи а, b и с, припадају опцији X, за разлику од предавача d, e и f, који припадају опцији Y? Желели смо, међутим, озбиљност и компетентност под сенком обавезне различитости. Чему би служио скуп истомишљеника? Симпатична ми је констатација да је и за појам слободе, не само дијалога, потребан онај други. Сами не можемо постићи слободу. Не желим да идем тако далеко да тврдим да је неслобода инхерентна изостанку дијалога, али ми смо желели да овај скуп организујемо тако да бисмо показали да разилажење у мишљењу, упркос забринутости, не мора да буде и краљевски пут у конфликт. Отуда и мото овог састанка који је предложио Бојан Ковачевић: *Неслањање без љушње*.

Коначно, иза овог скупа је и наша скривена завереничка намера да особе укључене у процес културе, данас то отворено кажем, трајније

неформално, али не и мање озбиљно, вежемо за овај простор Српске академије наука и уметности и да данас започети разговор наставимо у дужем временском формату. Наравно, са вашим пристанком. Нису сви који имају шта да кажу данас у програму, али ако прихвате да је реч о нашој грешци као организатора, хајде да већ данас разговарамо о новим програмима.

Даме и господо, на крају ћу вам одати мој неприхваћени предлог за мото овог скупа; прихваћен је предлог Бојана Ковачевића. Ипак, злоупотребљавам прилику да га наведем: *Данас је само наша намера њоводом ової скуїа њоїїуно чистїа.*